

Motion till riksdagen 2007/08:K393

av **Sven Bergström m.fl. (c)**

Förankring av EU-samarbete

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett smalare, vassare och folkligt förankrat EU-samarbete.

Motivering

Inom kort förväntas EU-ländernas ansvariga ministrar lägga fram ett slutligt förslag till ”reformfördrag” för EU. Förslaget skall bygga på den överenskommelse om ramarna för ett nytt fördrag som EU:s stats- och regeringschefer enades om efter nattmanglingar under midsommarhelgen. Vid toppmötet i oktober är det meningen att fördragstexten ska godkännas för att sedan ratificeras av medlemsländerna fram till våren 2009.

I debatten efter att innehållet i detta s.k. reformfördrag blivit offentligt har beskrivningen varierat kraftigt. Det har hävdats att fördraget skulle vara något helt annat än det förslag till konstitutionellt fördrag eller grundlag som medborgarna i Frankrike och Nederländerna förkastade i folkomröstningar för två år sedan. De som hävdar detta pekar på att miljö- och klimatfrågorna nu förs fram tydligare och att man i fördragstexten avstår från att formalisera symboler som flagga och gemensam hymn.

Vid en närmare granskning visar det sig emellertid att sakinnehållet i grundlagsförslaget och reformfördraget i stort sett är identiskt. Den Londonbaserade tankesmedjan Open Europe har visat att endast 10 av 250 förslag i fördraget skiljer sig från grundlagen. Med andra ord är förslagen i de båda texterna till 96 procent identiska.

Liksom i grundlagsförslaget innebär det nya fördraget att de mindre ländernas makt kraftigt reduceras jämfört med de större. Systemet med dubbla majoriteter innebär att Sveriges inflytande reduceras till en tiondel av Tysklands i ministerrådet, jämfört med en tredjedel i dag. Denna kraftiga maktförskjutning har hittills fått mycket liten uppmärksamhet. Vidare skall EU bli en

Fel! Okänt namn på

”juridisk person” som kan förhandla som en stat med andra stater. Majoritetsbeslut införs på ytterligare ett femtiotal områden. Unionen får en särskild president och en utrikesminister, även om denne nu kallas ”hög representant”.

Med det nya fördraget stärks även EG-domstolens befogenheter över medlemsländernas socialpolitik. EG-domstolens senaste utslag om Internethandel med alkohol var kanske bara en föraning om vad som komma skall – knappast en utveckling mot ett smalare men vassare EU. Något som också kan ifrågasättas är att Sverige inte har begärt att få ett formellt undantag från att införa euro som valuta, vilket Danmark och Storbritannien har.

EU-kommissionären Margot Wallström hävdar att det aktuella reformfördraget ”är i grunden samma förslag som konstitutionen”. Före italienske statsministern Giuliano Amato är inne på samma linje samtidigt som han stämplar fördraget som ”oläsligt och skapat för att slippa folkomröstningar”. Amato har under det senaste året lett en grupp som diskuterat EU:s konstitutionella framtid. I gruppen ingick 16 europeiska toppolitiker, däribland Margot Wallström. Gruppen uppmanade EU-ledarna att göra konstitutionstexten mer lättbegriplig, kortfattad och lättläst, en text som EU-ländernas medborgare kan förstå. Ett uppsåt som uppenbarligen fullständigt har misslyckats.

Hur det nya ”reformfördraget” än beskrivs borde det vara mycket angeläget att även i Sverige få igång en bred folklig debatt om vad det nya EU-fördraget skulle betyda i praktiken. Både Margot Wallström och EU-ministern Cecilia Malmström har åtskilliga gånger understrukit vikten av ett ökat engagemang och debatt. Wallström lanserade efter att väljarna i Holland och Frankrike sagt nej till konstitutionen 2005 till och med en plan D för att få igång en bred EU-debatt. D som i ”Dialog, Debatt och Demokrati”. Wallström förklarade att EU måste tänka efter och lyssna på folket. Hon tänkte sig ”ett pärlband av mötesplatser”, där människor av alla slag kunde träffas för information och debatt.

Ändå är det i det närmaste heldött i svensk EU-debatt. I valrörelsen 2006 var inte EU-frågorna på tio i topp-listan, även om Centerpartiet försökte lansera parollen ”ett smalare men vassare EU”. Med detta menas att EU skall kraftsamla på de stora gränsöverskridande frågorna, men hålla fingrarna borta från det som de enskilda medlemsländerna kan besluta själva. Efter valet blev ett ”Smalare men vassare EU” inskrivet i regeringsförklaringen som hela alliansens politik.

Men i debatten är det fortfarande tyst. Ibland slås man av misstanken att många ledande partier, stats- och regeringschefer egentligen inte är så angelägna om den breda folkliga debatt man i högtidliga sammanhang säger sig eftersträva. Folkomröstningar, som innebär att medborgarna blir delaktiga och som sätter fart på den folkliga diskussionen, ska till nästan varje pris undvikas – åtminstone om det kan leda till ställningstaganden som inte är i linje med vad det politiska etablissemanget önskar.

Luxemburgs premiärminister Jean-Claude Juncker, som bejaktar fördraget, tillhör de EU-entusiaster som trots sin positiva hållning kritiserat midsommarnattens överenskommelse. I en intervju i den belgiska tidningen *Le Soir* kommenterade han toppmötet: ”Huvudbekymret för somliga av mina kollegor

Fel! Okänt namn på

runt bordet var att komma överens om ett fördrag som kunde antas utan folk-
omröstning. Jag är förvånad över att man är rädd för sin befolkning.”

Enligt vår mening vore det bästa sättet att skapa intresse och engagemang
kring EU och det nya reformfördraget att låta det svenska folket få säga sitt i
denna fråga. I synnerhet som fördraget innebär en maktöverföring från na-
tionell nivå till unionen och dessutom över huvud taget inte diskuterades i den
senaste valrörelsen. Erfarenheterna från EU-omröstningen 1994 och EMU-
omröstningen 2003 visar att när de svenska väljarna tillfrågas blir det också
en omfattande och djuplodande debatt och ett stort engagemang med valdel-
tagande i nivå med ett ordinarie allmänt val.

Samarbetet i Europa är oerhört viktigt, men för att vara långsiktigt hållbart
måste det enbart gälla de stora gemensamma och gränsöverskridande frå-
gorna. Det måste också vara väl diskuterat och förankrat i den svenska folk-
opinionen.

Stockholm den 1 oktober 2007

Sven Bergström (c)

Birgitta Sellén (c)

Åke Sandström (c)

Eva Selin Lindgren (c)

Lars-Ivar Ericson (c)

Per Lodenius (c)